

ΤΟΚΚΑ

ΑΓΟΥΣΤΟΣ - ΕΥΛÛΛ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2010 SAYI / ΦΥΛΛΟ: 26

FES'in işbirliğinde BİLBAN - İKME yayın organı / Κοινή έκδοση BİLBAN - İKME σε συνεργασία με το FES

ÜCRETSİZ / ΔΩΡΕΑΝ

ΚΟΙΝΗ ΔΙΑΚΥΡΗΞΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΥΠΡΙΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ 1^Η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, ΜΕΡΑ ΕΙΡΗΝΗΣ

Η 1^η Σεπτεμβρίου, που καθιερώθηκε ως Παγκόσμια μέρα δράσης των Συνδικάτων για την ειρήνη στην μνήμη της επίθεσης της ναζιστικής Γερμανίας κατά της ανθρωπότητας το 1939 και των εκατομμυρίων θυμάτων του ναζισμού και του φασισμού, αποτελεί κάλεσμα για τον καθένα μας να διαδραματίσει τον δικό του ρόλο για την επικράτηση της ειρήνης στην χώρα μας και παγκόσμια.

Σήμερα, 65 χρόνια μετά το τέλος του πιο καταστρεπτικού πολέμου που έζησε η ανθρωπότητα, οι πόλεμοι και οι εχθροπραξίες συνεχίζονται σε όλες τις γωνίες της γης και ο κίνδυνος ο κόσμος να ζήσει την οδύνη νέων παγκόσμιων πολέμων μεγαλώνει.

Την ίδια στιγμή, στον κόσμο που ζούμε αυξάνεται η οικονομική ανισότητα, η εκμετάλλευση, η αθλιότητα και η φτώχεια για μεγάλες μερίδες του παγκόσμιου πληθυσμού. Τα ζητήματα της αύξησης της ανεργίας, της μαζικής μετανάστευσης ανθρώπων για αναζήτηση αξιοπρεπούς ζωής, του νέου κύματος έξαρσης του ρατσισμού, της αλλαγής των κλιματικών συνθηκών και της μεγάλης καταστροφή στο περιβάλλον, είναι προβλήματα που επηρεάζουν αρνητικά τις ισορροπίες στον κόσμο και θέτουν την ειρήνη σε κίνδυνο.

Εκφράζουμε την αλληλεγγύη και συμπάρασταση μας σ' όλους τους λαούς που αγωνίζονται για ανθρώπινα και εργασιακά δικαιώματα, για την οικοδόμηση ενός καλύτερου κόσμου χωρίς ανισότητες και εκμετάλλευση. Ενώνουμε τη φωνή μας με τις φιλειρηνικές προοδευτικές δυνάμεις στον κόσμο που αγωνίζονται για παγκόσμια ειρήνη βασισμένη στον σεβασμό των αρχών του διεθνούς δικαίου, ενάντια στην ιμπεριαλιστική Νέα Τάξη Πραγμάτων, που όπως και σε προηγούμενες ιστορικές περιόδους, συνεχίζει να προκαλεί πολέμους και δυστυχία σε πολλούς λαούς και ειδικότερα στις κατώτερες τάξεις όλων των λαών.

Στο μέσο της πιο μεγάλης οικονομικής κρίσης από την δεκαετία του 1930, οι εργαζόμενοι σε όλο τον κόσμο βιώνουν με τον πιο σκληρό τρόπο τις συνέπειες μιας κρίσης η οποία αποδεικνύεται πολύ πιο βαθιά και πιο μακρόχρονη απ' ό τι υπολογιζόταν. Πρόκειται ξεκάθαρα για κρίση του καπιταλισμού και του νεοφιλελευθερισμού που οδηγεί στη διύρυνση των ανισοτήτων και στην υπόσκαψη του κοινωνικού κράτους.

Είναι φανερό ότι το σύστημα επιδιώκει να μεταφέρει το βάρος των συνεπειών της κρίσης στις πλάτες των εργαζομένων. Συντασσόμαστε με τους εργαζόμενους όλου του κόσμου και δεν δεχόμαστε να πληρώσουν οι εργαζόμενοι την κρίση του καπιταλισμού. Στη χώρα μας, ενώ οι συνέπειες της παγκόσμιας

κρίσης επηρεάζουν σοβαρά τους εργαζόμενους και ενώ ο εθνικισμός, ο ρατσισμός και ο νεοφασισμός είναι σε έξαρση, ο πιο σοβαρός κίνδυνος που αντιμετωπίζουμε είναι συνέχιση της de facto διαίρεσης του τόπου μας.

Για μας, ο αγώνας για την ειρήνη και την επανένωση της χώρας μας, αποτελεί βασική και άμεση προτεραιότητα. Παραμένουμε σταθερά δεσμευμένοι στην προσπάθεια για λύση δικοινοτικής διζωνικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα των δυο κοινοτήτων, όπως αυτή διαλαμβάνεται στις σχετικές αποφάσεις του ΟΗΕ και στα πλαίσια ενός κράτους με μια κυριαρχία, μια ιθαγένεια, μια διεθνή προσωπικότητα.

Λύση που να είναι σύμφωνη με τις αποφάσεις και τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, να είναι στο πλαίσιο των συμφωνιών ανωτάτου επιπέδου μεταξύ των δυο κοινοτήτων, να στηρίζεται στις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες και να διασφαλίζει την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους τους πολίτες.

Στηρίζουμε την διαδικασία των συνομιλιών και καλούμε τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων να συνεχίσουν να εργάζονται με στόχο την επίτευξη λύσης που θα επανενώσει την Κύπρο και θα την καταστήσει ελεύθερη, ανεξάρτητη και πατριδα όλων των Κυπρίων.

Ζητούμε οι διαπραγματεύσεις να συνεχι-

στούν εντατικά, μέσα σε πνεύμα εποικοδομητικό και με καλή πίστη, με μοναδικό στόχο την επίτευξη συμφωνημένης λύσης. Ζητούμε να διαφυλαχθεί η πρόοδος που έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα στο τραπέζι των συνομιλιών. Καλούμε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στο διεθνές επίπεδο να εντείνουν τις προσπάθειες τους για εξεύρεση συμφωνημένης λύσης, σημειώνοντας ότι η παρέλευση του χρόνου δεν βοηθά το στόχο της λύσης, αλλά αντίθετα βοηθά στην εδραίωση της υφιστάμενης κατάστασης.

Η συνεχής προσπάθεια για επίλυση του Κυπριακού προβλήματος και επανένωση της Κύπρου θα είναι και σημαντική συμβολή των Κυπρίων εργαζομένων στον αγώνα για τη παγκόσμια ειρήνη. Σε αυτά τα πλαίσια επαναλαμβάνουμε την θέση μας για άμεση αποστρατικοποίηση ολόκληρης της Κύπρου.

Η ΠΕΟ, η DEV-IS και η Δικαιοδική Πρωτοβουλία Ειρήνης "Ενωμένη Κύπρος" με την ευκαιρία της 1η του Σεπτεμβρίου ως Παγκόσμιας Ημέρας Δράσης για την Ειρήνη διατρανώνουν την θέληση τους για λύση και επανένωση του τόπου μας.

Καλούμε όλους τους Κύπριους να ενωθούν μαζί μας την Τετάρτη 1^η Σεπτεμβρίου για να σημειώσουμε την απαρχή νέων κοινών αγώνων για επίτευξη της ειρήνης και της επανένωσης.

KIBRISLILARDAN ORTAK 1 EYLÛL, BARIŞ GÛNÛ DEKLERASYONU

Nazi Almanya'sının insanlığa karşı saldırısı ve nazizm ile faşizmin milyonlarca kurbanının anısına Sendikalar tarafından dünya eylem günü olarak belirlenen 1 Eylül'de sokaktayız. Ülkemizde ve dünyada barışın egemen olması için hepimiz üzerimize düşen mücadele etme görevini yerine getirmeliyiz.

İnsanlığın yaşadığı en yıkıcı savaşın üzerinden 65 yıl geçmiştir. Ancak, dünyanın her köşesinde savaşlar ve düşmanca faaliyetler insanlığa büyük acılar yaşatmaya devam etmektedir.

Aynı anda, yaşadığımız dünyada ekonomik eşitsizlik, sömürü, yoksulluk ve sefalet büyüyor. İşsizliğin artması, onurlu bir yaşam için insanların yiğinsal güçleri, ırkçılığın artışı yeni dalga, iklimsel koşulların değişimi ve büyük çevre yıkımları dünyadaki dengeleri olumsuz olarak etkileyen ve barışı tehlikeye sokan sorunlardır.

İnsan hakları ve işçi hakları için, eşitsizliklerin ve sömürünün olmadığı daha iyi bir

dünya inşa etmek için mücadele eden tüm halklara dayanışmamızı ve desteğimizi ifade ediyoruz. Savaşlar ve dünya halkları için mutsuzluk yaratan emperyalist Yeni Dünya Düzeni'ne karşı uluslararası hukuk ilkelerine dayalı, dünya barışı için mücadele eden ilerici güçlerle sesimizi birleştiriyoruz.

En büyük ekonomik krizin yaşandığı 1930'lu yıllardan bu yana, tahmin edilenden daha derin ve daha uzun süreli yeni bir krizin sonuçlarını tüm dünyada çalışanlar en sert biçimde yaşıyorlar. Eşitsizliğin derinleşmesine ve sosyal devletin altının oyulmasına götüren bu krizin, kapitalizmin ve neo-liberalizm krizi olduğu açıktır.

Sistemin, krizin sonuçlarının yükünü çalışanların sırtına yüklemeyi amaçladığını biliyoruz. Dünyadaki tüm çalışanlarla aynı saflardayız ve kapitalizmin yarattığı krizin bedelini çalışanların ödemesini kabul etmiyoruz. Küresel kriz ülkemizdeki çalışanları ciddi olarak etkilerken, milliyetçilik, ırkçılık, yeni faşizm patlama halindedir. Karşı karşıya

olduğumuz en büyük tehlike, ülkemizin bölünmüşlüğüdür.

Bizim temel önceliğimiz barış ve adamızın yeniden birleşmesi mücadelesidir. Tek egemenliğe, tek vatandaşlığa ve tek uluslararası kimliğe sahip tek devlet çerçevesinde, ilgili BM parametreleri doğrultusunda, iki bölge, iki toplumlu, iki toplumun siyasi eşitliğine dayalı federal çözüm arayışlarına kararlı bir biçimde bağlı olmaya davet ediyoruz.

Çözüm; iki toplum arasında varılan üst düzey antlaşmalar çerçevesinde olmalı, Avrupa ilke ve değerlerine dayanarak vatan-daşların insan haklarına saygı duymalıdır.

Görüşmeler sürecini istenilen sonuca bir an önce varılmak üzere destekliyoruz. İki toplum liderini Kıbrıs'ı yeniden birleştirecek ve onu özgür, bağımsız ve Kıbrıslıların tümünün vatani kilacak çözüm hedefine ulaşmak için çalışmaya ve bir sonuca varmaya davet ediyoruz.

Üzerinde anlaşmaya varılmış bir

çözümün hayata geçmesi için müzakerecilerin yapıcı bir ruhla ve iyi niyetle yoğun bir biçimde çalışmaya devam etmelerini istiyoruz. Müzakere masasında bugüne kadar varılan antlaşmalardan geri adım atılmamalıdır. Zamanın geçişi çözüm hedefine değil bugünkü durumun kalıcılığına yardım etmektedir. Tüm ilgili tarafları, adımıza barış getirecek ve ülkemizi yeniden birleştirecek bir çözüm için çabalarını yoğunlaştırmaya davet ediyoruz.

Kıbrıs sorununun çözümü ve Kıbrıs'ın yeniden birleşmesi dünya barışına önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu çerçevede Kıbrıs'ın tümünün askersizleştirilmesi önerimizi tekrarlıyoruz.

Birleşik Kıbrıs İki Toplumlu Barış İnişiyatifi, PEO ve DEV-İŞ olarak Barış için Dünya Eylem Günü olan bu günde, çözüm ve ülkemizin yeniden birleşmesi iradesini bir kez daha vurgularız.

Bu amaç için tüm Kıbrıslıları 1 Eylül'de bizle birlikte olmaya çağırıyoruz.

PEO, DEVİŞ ve/veya İKİ TOPLUMLU «BİRLEŞİK KIBRIS» BARIŞ İNİŞİYATİFİ / ΔΙΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ «ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΥΠΡΟΣ»:

KTÖS – Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası – Συντεχνία Τουρκοκυπρίων Δασκάλων, Proodeftiki – Κίνηση Δασκάλων και Ηγησηαγωγών – İlkokul Öğretmenleri Hareketi, KTOEÖS – Kıbrıs Türk Orta Eğitim Öğretmenler Sendikası – Συντεχνία Τουρκοκυπρίων Καθηγητών, Proodeftiki – Κίνηση Καθηγητών – Ortaokul Öğretmenleri Hareketi, KTAMS – Συντεχνία Τ/Κ Δημοσίων Υπαλλήλων, Δικαιοδική Πρωτοβουλία Συγγενών Αγνοουμένων και Θυμάτων Πολέμου «Μαζί Μπορούμε!» – İki toplumlu Kayıp Yakınları İnişiyatifi «Birlikte Yapabiliriz!», İdruha Kληρονομιάς Κοντέας - Kondea Kültür Mirası Vakfı, Kontea (Türkmenköy) Kültür Derneği – Πολιτιστικός Σύνδεσμος Κοντέας, Συμμαχία Σταματήστε τον Πόλεμο – Κύπρος – Savaşta Hayır Koalisyonu – Kıbrıs, GÜÇ-SEN – Συντεχνία Τελωνιακών Εργατών, ÇAĞ-SEN – Συντεχνία Κυβερνητικών Εργατών, DAÜ-BİR-SEN – Συντεχνία Ενότητας και Αλληλεγγύης Πανεπιστημίου DAÜ, Kıbrıs Yayıncılar Birliği – Σύνδεσμος Εκδοτών Κύπρου, Πρωτοβουλία Πολιτών Λεμεσού «Λύση-Επανεένωση-Ειρήνη» – Limasol Sivil İnişiyatifi «Çözüm-Yeniden Birleşme-Barış, Δικαιοδική Πλατφόρμα Εκπαιδευτικών Ενωμένη Κύπρος – Birleşik Kıbrıs İki Toplumlu Öğretmenler Platformu, İskele Yurttaş İnişiyatifi – Πρωτοβουλία Πολιτών Τρικώμου, BES – Συντεχνία Δημοτικών Εργατών, Management Centre, CTP, TDP, BKP, YKP, Πρωτοβουλία Σοσιαλιστών – Sosyalistlerin İnişiyatifi, Συμφιλίωση – Uzlaşma, Barış Derneği – Σύνδεσμος Ειρήνης, Νεοκυπριακός Σύνδεσμος – Yeni Kıbrıs Derneği, Αριστερή Πτέρυγα – Sol Kanat, Kıbrıs Türk Sanatçı ve Yazarlar Birliği – Σύνδεσμος Τουρκοκυπρίων Συγγραφέων και Καλλιτεχνών, OKOE – Ομοσπονδία Κυπριακών Οργανώσεων Ελλάδας – Yunanistan'daki Kıbrıslı Örgütler Federasyonu, Νεολαία OKOE – Νεολαία Ομοσπονδίας Κυπριακών Οργανώσεων Ελλάδας – Yunanistan'daki Kıbrıslı Gençlik Örgütleri Federasyonu, İki Toplumlu Κορο – Δικαιοδική Χορωδία, TIP-İŞ – Συντεχνία Τουρκοκυπρίων Ιατρών, BASIN-SEN – Συντεχνία Τυπογράφων, BARAKA, KOOP-SEN – Συντεχνία Εργατών Συνεργατισμού, KTDD – Kıbrıs Türk Demokrasi Derneği – Τουρκοκυπριακός Σύνδεσμος για την Δημοκρατία, KIBES, KGP – Kıbrıs Gençlik Platformu – Πλατφόρμα Νεολαίας Κύπρου, UCP, İki Toplumlu Barış İnişiyatifi – Δικαιοδική Πρωτοβουλία Ειρήνης, German-Cypriot Forum (DZF), Εργατική Δημοκρατία – İşçi Demokrasisi, Νεολαία Ενάντια στον Εθνικισμό – Milliyetçiliğe Karşı Gençlik, NGO Support Centre, Hands Across the Divide, İKME, Barış Merkezi – Κέντρο Ειρήνης, Women Into Action, DAUSEN, EKPE – Ένωση Κυπρίων Προσφύγων Ελλάδας – Yunanistan'daki Kıbrıslı Mülteciler Birliği, Association of Historical Dialogue and Research, OLTEK – Kıbrıs Teknik Eğitim Öğretmenleri Örgütü, Κίνηση Επανεένωσης Κύπρου – Kıbrıs'ı Yeniden Birleştirme Hareketi, KTIHV, Sosyal Riskleri Önleme Vakfı – İdruha Πρόληψης Κοινωνικών Κινδύνων, YKB.

Alman-Kıbrıslı Gençlik Değişim Projesi'nin dördüncü ayağı gerçekleştirildi. Kıbrıslı Türk ve Rum gençler iki toplumlu, iki bölgesel siyasi anlamda eşit, tek vatandaşlığı ve tek uluslararası kimliği olan federal Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti'ni istiyor

“Kıbrıslılar daha iyisini hak ettiğine inanmalı”

Alman Sosyalist Gençlik Hareketi'nin (SJD - Die Falken) Hannover şubesinin inisiyatifıyla 2007 yılında hayata geçen Alman-Kıbrıslı Gençlik Değişim Projesi'nin dördüncü ayağı 16 Temmuz-28 Temmuz 2010 tarihleri arasında Almanya'da yapıldı.

Kıbrıslı Türk, Rum ve Alman gençlerin katılımıyla gerçekleşen üç toplumlu proje kapsamında yapılan tartışmalar sonucunda seminare katılan Kıbrıslı Türk ve Rum gençlerin iki toplumlu, iki bölgesel siyasi anlamda eşit, tek vatandaşlığı ve tek uluslararası kimliği olan federal Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti'ni istediği ortaya çıktı.

Projeye katılan Emrah Günen ve Orestis Tringides düşüncelerini ve izlenimlerini Yenidüzen'den Ödül Aşık'a anlattı.

lumlu projelere göre, bu proje kapsamında atölye çalışmalarında, işbirliğinde ve ekip olma konusunda zamanımızı en iyi şekilde değerlendirdik. Tabii ki eğlendik de...

“Almanya ve Kıbrıs'taki bölünmeyi uluslararası dinamiklerden ayırmak mümkün değil”

Almanya ve Kıbrıs'ın bölünmüşlüğü konusunda da bazı tartışmalar oldu. Ne gibi benzerlikler ve ayrılıklar olduğunu düşünüyorsunuz?

Günen: 1961- 1989 yılları arasında doğu ve batı olarak bölünen Almanya bildiğiniz gibi 1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla tekrardan birleşti ve sistem olarak da federalizmle yönetilmeye başlandı. Tabii ki Almanya'nın bölünmesinin nedeni Kıbrıs'tan farklı olarak

miz gerekiyor.

“Kıbrıs'ta insanların daha iyisini hak ettiğine inanması gerekir”

Tringides: Seminerde Almanya ve Kıbrıs'ın bölünmüşlüğü konusunda değişik perspektiflerden tartışmalarımız oldu. Hem Kıbrıs hem de Almanya örneğinde değişim daha iyi bir gelecek hak ettiklerine inanan insanlardan, sivil toplumdandı. Emrah'ın da söylediği gibi hem bölünmüş Kıbrıs'ta, hem de bölünmüş Almanya'da birleşmeyi engelleyen güçlü kurumlar ve güçler vardı. Kıbrıs'ta iki taraftaki umutsuzluk ve inançsızlık geleceğimizi kendi ellerimizde tutmadığımız ve geleceğimizin Türkiye, NATO, AB gibi “güçler”in elinde olduğunu düşündüğümüzüzdendir. Almanya'da olduğu gibi Kıbrıs'ta da insanların daha iyisini hak ettiğine, birleşmeyi kendilerinin başarabileceğine ve Kıbrıslıların önceliklerle kendilerinin geleceklelerinden, esenliklerinden ve refahlarından sorumlu olduğuna inanması gerekir.

“İnsanlar yeniden birleşmiş Kıbrıs'a hazırlanmalı”

Bölünmüş Almanya'da işler zordu, dış güçler yeniden birleşmeye asla izin vermeyecek gibi görünüyordu. Şimdi Kıbrıs'ta da durum aynıdır. Fark, Almanya'da, sivil toplum yeniden birleşme umudu için hazırlık yapıyordu, bu fikri yayıyor, kurumlar oluşturuyor ve insanlara umut veriyordu. Çok büyük ölçekli değildi, yapamıyorlardı ama insanları hazırladılar. Sonra sadece bir fırsatın gelmesi için beklediler. Doğru bloğunun sert politikalarında bir çatlak oldu...

tek tartışarak ve temellendirerek bu noktaya geldik. Örnek vermek gerekirse politik eşitliğin ve sürdürülebilir bir çözümün oluşabilmesi için güç paylaşımı, çapraz oylama, meclisteki temsil oranları, adanın askersizleştirilmesi, federal polisin görevleri, su ve elektrik gibi hayati kaynakların mülkiyetinin oluşturucu mu yoksa merkezi devlette mi olması gerektiği ile ilgili tartışmalar yaptık. Federalizmin toplumlara yerleştirilmesinde ne gibi planlamalar yapılması gerektiğini konuştuk. Bu noktalarda federal bir sistemde yaşayan Alman arkadaşlarımız bize teorileri somutlaştırabileceğimiz güzel pratikler sundular.

Tringides: Emrah'ın da dediği gibi yeni görüşme süreciyle ilgili derinlemesine bir tartışma yapmadık ama bu görüşme her süreci dahil birleşik Kıbrıs'la sonuçlanacak her süreci ve inisiyatif destekliyoruz. Politikacılar, Sayın Eroğlu ve Sayın Hristofyas veya görüşme sürecinde esas rol sahibi olan her kimse, demokrasinin ve insanların istediklerine ulaşmayı amaçlayacak. Eğer Kıbrıslılar çözüm için isteklerini ve farkındalıklarını oluştururlar ve bunu yüksek sesle seçilmiş liderlerine duyururlarsa, o zaman liderlerin de bunu yapması gerekir. Bu adanın gelecekteki kaderi adanın sakinlerinin eylemlerinin kümülatif sonucudur.

“Eroğlu göreve geldikten sonra görüşmelerle ilgili gençler olumsuz”

Genel olarak, apaçık ortadadır ki, özellikler Sayın Eroğlu göreve geldikten sonra onun bir-

Alman-Kıbrıslı Gençlik Değişim Projesi nedir?

Günen: Alman-Kıbrıslı Gençlik Değişim Projesi 2007 yılında Alman Sosyalist Gençlik Hareketinin (SJD - Die Falken) Hannover şubesinin inisiyatifıyla hayata geçmiş, Kıbrıslı Rum, Kıbrıslı Türk ve Almanların katılımıyla gerçekleşen üç toplumlu bir projedir. Kıbrıslı Rumları temsilen IKME vakfı, Kıbrıslı Türkleri temsilen BILBAN vakfı projede rol almaktadır. Projenin amacı Almanya'dan ve Kıbrıs'tan gençleri 3 toplumlu bir çerçevede içerisinde bir araya getirerek, atölye çalışmaları, birlikte seyahat ve sosyal aktiviteler aracılığı ile devamlı bir dostluk ve güven ilişkisi yaratıp birbirlerini anlamalarını sağlamaktır. Bu temel amacın yanı sıra, projenin diğer amaçlarından biri de Avrupa Birliği içerisindeki sivil toplum hareketlerinin gelişmesine katkı sağlamaktır. Proje, Friedrich-Ebert Vakfı, Gedenken und Frieden Vakfı - Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge Vakıfları tarafından finansal olarak desteklenmektedir.

Projenin mimarı ve ana koordinatörü, halen Leibniz Hannover Üniversitesi'nde akademisyen olan, Kıbrıslı Türk olmasına rağmen hayatının büyük bölümünü Almanya'da geçirmiş olan Coşkun Tözen'dir. Bunun yanında Alman, Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk delegasyonlarını temsilen birer koordinatör bulunmaktadır. Proje, 2007 yılından beri bir yıl Almanya ertesi yıl Kıbrıs'ın her iki tarafında olmak kaydıyla, her yıl düzenli olarak gerçekleştirilmektedir.

“Hayatımdaki en keyifli ve en verimli projeydi”

Daha önce Kuzey ve Güney Kıbrıs'ta da seminerler yapılmıştı. Bu kez kaçınıcı yapıldı? Siz kaçınıcı kez katıldınız? İlk kez katıldıysanız izlenimleriniz nelerdir?

Günen: Bu yıl 16 Temmuz-28 Temmuz tarihleri arasında, 6 gün Berlin 6 gün Hannover olmak üzere Almanya'da projenin dördüncü ayağı gerçekleştirildi. Bu yıl benim projedeki ilk yılımdı. Birçok iki toplumlu projeye katılmış bir insan olarak şunu açık yüreklilikle söyleyebilirim ki hayatımdaki en keyifli ve en verimli projeydi. Bunun nedenlerinden bir tanesi projenin 3 toplumlu oluşuydu. Almanların da bize benzer tarihsel deneyimlerinin bulunması bizi anlamalarında ve bilgi paylaşımında ortak zemin oluşturdu. Ayrıca Alman katılımcıların genellikle tarih, sosyoloji ve siyaset bilimi gibi sosyal bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden olmaları atölye çalışmalarının kalitesini artırırken, diğer katılımcılarında projeye hazır gelmesi çok üretken bir proje geçirmemize neden oldu.

Tringides: Ben daha önceki seminerlere de katılmıştım ve Emrah'a katılıyorum bugüne kadar katıldığım diğer iki toplumlu ve çok top-

ideolojiktir. Doğuda sosyalist, batıda kapitalist sistemlerin hakim olması bölünmedeki temel etkeni. Kıbrıs'ın bölünmesindeki temel etken ise kolonial süreçte bağımsızlık talebiyle ortaya çıkan Helen milliyetçiliği ve ona karşı oluşan, oluşturulan, Türk milliyetçiliğidir. Ayrıca iki bölünmeyi de uluslararası dinamiklerden ayırmak mümkün değil. Batı Almanya'da Fransa, ABD ve İngiltere, Doğu Almanya'da ise Sovyetler Birliği'nin etkisi çok büyüktü. Kıbrıs için de 3 garantörün yanı sıra AB, ABD, Rusya gibi büyük güçlerin izledikleri politikalar Kıbrıs'ın geleceğinde belirleyici rol oynamaktadır. İlgilenecek başka bir ortak nokta ise iki tarafın gerek eğitim gerek medya araçlarını kullanarak birbirlerine karşı uygulamaya çalıştığı ötekileştirme politikalarıdır.

Toplu mezarlar...

Almanya'nın bölünmeden önceki döneminde de bizim için yararlı birkaç benzerlik bulabiliriz. Nazi döneminde yapılan toplu mezarları ziyaret etme fırsatı bulduk ki toplu mezarlar şu anda Kıbrıs'ın da gündemindedir. Farklı toplu mezar türleri gördük. Bir insanın kimliklerine, dinlerine saygı gösterilmeden yapılmış olan, yüzlerce kişinin aynı yere gömüldüğü Yahudi toplu mezarları, bir diğeri ise tutsak Sovyet askerlerinin yer aldığı mezarlık. Burada insanların tümünün Ortodoks olduğu varsayımıyla hareket edilmiş ve her mezara Ortodoks sembolü konulmuştur. Bu örnekleri görünce toplu mezarlar konusunda, iki toplum arasında varolan hassas ilişkiyi güvene ve saygıya dönüştürmek için Almanların yaptıkları hataları yapmamamız gerektiği sonucunu çıkarabiliriz. Ayrıca Berlin duvarının bir bölümünün hatırlama ve hatırlatma kültürünü topluma yerleştirmek adına bırakılması, bizimde çözümüden sonra tekrardan bölünmeyi engellemek için bu kültürün toplumlara yerleştirilmesinde çalışmalar yapmamız gerektiğini gösteriyor.

Göçmen işçilerin entegrasyonu...

Ayrıca diğer bir benzerlik de Almanya bölündükten sonra özellikle Batı Almanya'nın getirdiği göçmen işçilere karşı salt ekonomik motivasyonla bakması ve sosyal hayatlarını düşünmeden hareket etmesi şu an bile devam eden bir entegrasyon problemini gündeme getirmiştir. Adanın hem Güney'i hem de Kuzey'i de benzer bir durum söz konusudur. Almanların proje içerisinde de belirttiği gibi bu konuya humaniter planlamalarla yaklaşmadığı durumlarda ileride çok daha büyük problemler yaşayabileceğimiz açıktır.

Son olarak Almanya'nın tekrar birleşmesi, her ne kadar perestroika ve glasnostun ardından beklenen bir şey de olsa halk ayaklanmalarının ve Doğu Almanya'da gerçekleştirilen dev mitinglerin büyük rol oynadığını söyleme-

Ve Almanlar fırsatı yakaladı, inanılmazı başardı: Yeniden birleşme... Ama insanlar hazır olmasaydı bu mümkün olamazdı. Kıbrıs'ta insanların yeniden birleşmiş Kıbrıs'a hazırlanması için, daha çok çalışmamız lazım. Yapay olarak yabancı bir planla yapılırsa ve insanlar da hazır değilse kurulan devlet sürdürülebilir olmayacaktır. Hazırlanmak da insanların sorumluluğudur.

Proje kapsamında bundan sonra neler yapılacak?

Günen: Önümüzdeki günlerde proje içerisinde gerçekleştirilen atölye çalışmalarını sonucunda Kıbrıs sorununun çözümüne ve bu konudaki son gelişmelere ilişkin bir deklarasyon yayınlanacak. Ayrıca projenin beşinci ayağı seneye Kıbrıs'ta gerçekleştirilecek ve bunu en iyi şekilde gerçekleştirmek üzere şimdiden çalışmalara başlıyoruz. Umarım seneye proje Kıbrıs'ın iki tarafında değil de Birleşik Kıbrıs'ta olur.

Gençler ne istiyor?

Kıbrıs'ta yeni bir dönem başladı. Seminerlerde yapılan tartışmalarda yeni görüşme süreciyle ilgili neler ortaya konuldu? Kıbrıslı Türk ve Rum gençlerin yeni süreçle ilgili düşünceleri, beklentileri nelerdir?

Günen: Seminerlerde yeni görüşme sürecinden ziyade ideal çözüm konusunda ayrıntılı çalışmalar yaptık. Sonucunda iki toplumlu, iki bölgesel siyasi anlamda eşit, tek vatandaşlığı ve tek uluslararası kimliği olan federal Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti'nin her iki toplumun gençleri tarafından özlendiği sonuç olduğu ortaya çıktı. Tabii ki bu sonucun içindeki her bir kavramı tek

leşme karşıtı geçmişine bakıldığında bu görüşmelerin sonucuyla ilgili iki tarafın gençlerinin olumsuz bir eğilimi vardır. Ama iyimser bakarsanız ve çalışırsanız, iyi sonuçlar elde edersiniz. Eğer kötümserliğe takılırsanız, hiçbir şey yapmadan oturup, kötü kaderinize üzülürseniz, o zaman iyi bir şey olmasını nasıl bekleyebilirsiniz? Gençlik gelecekte bu ülkenin sahipleri olarak kendi sorumlulukları doğrultusunda ayağa kalkmalıdır.

Alman gençler dışarıdan bakan kişiler olarak görüşme süreci ve Kıbrıs'ın geleceği hakkında neler düşünüyorlar?

Günen: Orda hep birlikte yiyip içip çeşitli paylaşımlar içinde olduğumuzu görünce kesinlikle sorunun çözümü konusunda çok pozitif görüşler ortaya sundular. Ancak birbirimizi anlamada problemler yaşadığımızı düşünüyorlar. Birbirine güvenin oluşturulabilmesi için tartışma kültürünün geliştirilmesi ve düşüncelerin duygular katılmadan ortaya konması gerektiğini düşünüyorlar. İki toplumun geleceğini oluşturacak olan biz ilerici gençlerin misonyonunun toplumların birlikte yaşama isteğinin artırılması ve barış kültürünün yayılması olması gerektiğini söylüyorlar. Bu noktada eğitimin iki toplumun birbirini anlaması ve rehabilitasyonu konusunda en önemli unsur olduğunu ortaya koydular. Ancak eğitimle ortak tarihin, iki toplumun dillerinin öğrenilip ulus ötesi bir bakışın yakalanabileceğini dile getirdiler.

Bu makale ilk kez YENİDÜZEN gazetesinde yayınlandı.

Το τέταρτο σκέλος του Γερμανο-Κυπριακού Προγράμματος Ανταλλαγής Νέων έχει πραγματοποιηθεί. Οι Τουρκοκύπριοι και Ελληνοκύπριοι νέοι θέλουν μια δικαιοδική, πολιτικά ίση, διζωνική ομόσπονδη Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία με μια ιθαγένεια και μια διεθνή ταυτότητα.

«Οι Κύπριοι πρέπει να πιστέψουν ότι αξίζουν περισσότερα»

Το τέταρτο σκέλος του Γερμανο-Κυπριακού Προγράμματος Ανταλλαγής Νέων διοργανώθηκε από το Κίνημα Γερμανικής Σοσιαλιστικής Νεολαίας (SJD - Die Falken), τμήμα Ανόβερου, και πραγματοποιήθηκε στη Γερμανία μεταξύ 16 και 28 Ιουλίου.

Το αποτέλεσμα των συζητήσεων που έγιναν στα πλαίσια του τρι-κοινοτικού προγράμματος που συμμετείχαν Τουρκοκύπριοι, Ελληνοκύπριοι και Γερμανοί νέοι, ήταν ότι οι νέοι που παρακολούθησαν το σεμινάριο θέλουν μια δικαιοδική, πολιτικά ίση, διζωνική ομόσπονδη Ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία.

Ο Εμράχ Γκιουνέν και ο Ορέστης Τριγγίδης που συμμετείχαν στο πρόγραμμα μιλούν στην Οντούλ Ασιήκ στην εφημερίδα Yenidüzen για τις σκέψεις και εντυπώσεις τους.

Τι είναι το Γερμανο-Κυπριακό Πρόγραμμα Ανταλλαγής Νέων;

Γκιουνέν: Το Γερμανο-Κυπριακό Πρόγραμμα Ανταλλαγής Νέων πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία του τμήματος Ανόβερου του Κινήματος Γερμανικής Σοσιαλιστικής Νεολαίας (SJD - Die

και στο παρελθόν και συμφωνών με τον Εμράχ. Συγκρίνοντας με τα δικαιοδικά και πολυ-κοινοτικά προγράμματα που συμμετείχα μέχρι σήμερα, αξιοποιήσαμε το χρόνο μας με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο με τα εργαστήρια, τη συνεργασία και τη ομαδική εργασία στα πλαίσια του προγράμματος αυτού. Φυσικά, επίσης διασκεδάσαμε...

«Δεν είναι δυνατό να διαχωρίσεις τη διαίρεση στη Γερμανία και την Κύπρο από την διεθνή δυναμική»

Υπήρχαν κάποιες συζητήσεις για τη διαίρεση της Γερμανίας και της Κύπρου. Κατά τη γνώμη σας, τι είδους ομοιότητες και διαφορές υπάρχουν;

Γκιουνέν: Η Γερμανία που είχε διαιρεθεί σε ανατολική και δυτική Γερμανία μεταξύ των ετών 1961 και 1989, όπως ξέρετε, επανενώθηκε με την πτώση του τείχους του Βερολίνου και διοικείται με ομοσπονδιακό σύστημα. Φυσικά, ο λόγος για τη διαίρεση της Γερμανίας ήταν ιδεολογικός, πράγμα που διαφέρει στην περίπτωση της Κύπρου. Ο βασικός λόγος για τη διαίρεση στη Γερμανία ήταν το γεγονός ότι ο σοσιαλισμός κυριαρχούσε στην

ανατολική και το καπιταλιστικό σύστημα στην δυτική. Από την άλλη πλευρά, ο βασικός λόγος για τη διαίρεση στην Κύπρο ήταν ο Ελληνικός εθνικισμός που εκφράστηκε ως αίτημα για ανεξαρτησία κατά τη διάρκεια της αποικιοκρατίας και δημιουργήσε, ή δημιουργήθηκε ο Τουρκικός εθνικισμός ως αντίδραση σε αυτό. Εκτός αυτού, δεν είναι δυνατό να διαχωρίσουμε τις δύο διαιρέσεις από τη διεθνή δυναμική. Στη δυτική Γερμανία, η Γαλλία, οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο είχαν μεγάλη επιρροή, και στην ανατολική Γερμανία η Σοβιετική Ένωση. Και στην Κύπρο, εκτός από τις τρεις εγγυητριες δυνάμεις, η πολιτική των μεγάλων δυνάμεων, όπως η ΕΕ, οι ΗΠΑ και η Ρωσία, παίζουν σημαντικό ρόλο στο μέλλον της Κύπρου. Μια άλλη ενδιαφέρουσα ομοιότητα είναι η πολιτική της χρήσης εκπαιδευτικών οργανώσεων και ΜΜΕ από τις δύο πλευρές για την αποξένωση της άλλης πλευράς.

«Οι Κύπριοι πρέπει να πιστέψουν ότι αξίζουν περισσότερα»

Τριγγίδης: Είχαμε διάφορες συζητήσεις από διαφορετικές προοπτικές γύρω από το θέμα της διαίρεσης της Γερμανίας και της Κύπρου. Και στις δύο περιπτώσεις, της Κύπρου και της Γερμανίας, η αλλαγή ήρθε από τα άτομα εκείνα, από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, που πίστεψαν ότι αξίζουν ένα καλύτερο μέλλον. Όπως είπε ο Εμράχ, και στην διαιρεμένη Κύπρο και στην διαιρεμένη Γερμανία, υπάρχουν ισχυρές οργανώσεις και δυνάμεις που εμποδίζουν την επανένωση. Η απελπισία και η έλλειψη πεποίθησης και στις δύο πλευρές του νησιού υπάρχει διότι νομίζουμε ότι το μέλλον μας δεν είναι στα χέρια μας και ότι είναι στα χέρια των «δυνάμεων» όπως η Τουρκία, το ΝΑΤΟ και η ΕΕ. Όπως ήταν και στην Γερμανία, στην Κύπρο οι άνθρωποι πρέπει να πιστέψουν ότι αξίζουν περισσότερα, ότι αυτοί οι ίδιοι θα επιτύχουν την επανένωση και ότι πάνω απ' όλα οι Κύπριοι είναι υπεύθυνοι για το μέλλον τους, την υγεία και την ευημερία.

«Οι άνθρωποι πρέπει να ετοιμαστούν για την επανενωμένη Κύπρο»

Τα πράγματα ήταν δύσκολα στην διαιρεμένη Γερμανία, οι εξωτερικές δυνάμεις φαίνονταν ότι ποτέ δεν θα επέτρεπαν την επανένωση. Η κατάσταση στην Κύπρο τώρα είναι η ίδια. Η διαφορά είναι ότι στη Γερμανία η κοινωνία των πολιτών ετοιμαζόταν για μια ελπίδα στην επανένωση, διέδιδαν την ιδέα αυτή και δημιουργούσαν οργανώσεις και έδιναν ελπίδα στους ανθρώπους. Δεν ήταν εκτενείς, δεν μπορούσαν να το κάνουν, αλλά προετοίμασαν το λαό. Μετά απλά περίμεναν να έλθει μια ευκαιρία. Μια ρωγμή εμφανίστηκε στις πολιτικές του ανατολικού μπλοκ... Και οι Γερμανοί άδραξαν την ευκαιρία, οι άνθρωποι κατάφεραν το απίστευτο, την επανένωση... Όμως αν οι άνθρωποι δεν ήταν προετοιμασμένοι, αυτό θα ήταν αδύνατο. Πρέπει να δουλέψουμε περισσότερο στην Κύπρο για να προετοιμάσουμε τους ανθρώπους για μια επανενωμένη Κύπρο. Αν αυτό γίνει τεχνικά με ένα ξένο σχέδιο και αν οι άνθρωποι δεν είναι έτοιμοι, το κράτος που θα συσταθεί δεν θα είναι βιώσιμο. Και η προετοιμασία είναι ευθύνη των ανθρώπων.

τριακή Δημοκρατία, με μια ιθαγένεια και μια διεθνή ταυτότητα. Φυσικά, έχουμε φτάσει στο σημείο αυτό συζητώντας τη βάση της κάθε έννοιας για το αποτέλεσμα αυτό. Για να δώσουμε ένα παράδειγμα, για να επέλθει η πολιτική ισότητα και η βιώσιμη λύση, συζητήσαμε θέματα όπως η από κοινού εξουσία, η διασταυρωμένη ψήφος, η αναλογία της εκπροσώπησης στο κοινοβούλιο, η αποστρατιωτικοποίηση του νησιού, τα καθήκοντα της ομόσπονδης αστυνομίας, αν η ιδιοκτησία των βασικών πόρων όπως το νερό και ο ηλεκτρισμός θα ανήκουν στις συνιστώσες ή την κεντρική κυβέρνηση. Συζητήσαμε τι μπορεί να γίνει για να σταλάξει η ομοσπονδία στις κοινότητες. Στο σημείο αυτό, οι Γερμανοί φίλοι μας που ζουν σε ομοσπονδιακό σύστημα παρέθεσαν πρακτικές για να μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε τη θεωρία.

Τριγγίδης: Όπως είπε ο Εμράχ, δεν είχαμε μια λεπτομερή συζήτηση πάνω στην νέα διαπραγματευτική διαδικασία, αλλά στηρίζουμε κάθε διαδικασία και πρωτοβουλία, συμπεριλαμβανομένης και αυτής, που θα έχει ως αποτέλεσμα την ενωμένη Κύπρο. Οι πολιτικοί, ο κύριος Έρογλου και ο κύριος Χριστόφιας, ή οποιοσδήποτε έχει τον κύριο λόγο στην διαπραγματευτική διαδικασία, πρέπει να στοχεύουν σε αυτά που θέλει η δημοκρατία και οι άνθρωποι. Αν οι Κύπριοι διαμορφώσουν τα αιτήματα και την γνώση τους για λύση και αν το εκφράσουν αυτό μεγαλόφωνα στους εξελεγμένους ηγέτες τους, τότε οι ηγέτες πρέπει να συμμορφωθούν. Η μοίρα του νησιού αυτού θα εξαρτηθεί από τις συλλογικές δράσεις των κατοίκων του νησιού.

«Μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον Έρογλου, οι νέοι είναι αρνητικοί για τις διαπραγματεύσεις»

Σε γενικές γραμμές, είναι ξεκάθαρο ότι, ιδιαίτερα μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον κύριο Έρογλου, λαμβάνοντας υπόψη την αντίθεση του για επανένωση στο παρελθόν, οι νέοι και στις δύο πλευρές, έχουν μια αρνητική κλίση για την έκβαση των διαπραγματεύσεων αυτών. Όμως αν το δεις με αισιοδοξία και εργαστείς για αυτό, θα έχεις καλά αποτελέσματα. Όμως αν παραμείνεις απαισιόδοξος, αν καθίσεις και δεν κάνεις τίποτε και λυπάσαι για την δυσάρεστη κατάσταση σου, πως μπορείς να αναμένεις να συμβεί κάτι καλό; Οι νέοι, θα είναι οι μελλοντικοί ιδιοκτήτες της χώρας αυτής και πρέπει να σταθούν σύμφωνα με τις ευθύνες τους.

Falken) και είναι ένα τρι-κοινοτικό πρόγραμμα με συμμετοχή Ελληνοκυπρίων, Τουρκοκυπρίων και Γερμανών. Οι Ελληνοκύπριοι που έλαβαν μέρος στο πρόγραμμα εκπροσώπησαν το Ίδρυμα ΙΚΜΕ και οι Τουρκοκύπριοι το Ίδρυμα BILBAN. Ο στόχος του προγράμματος είναι να φέρει κοντά νέους από τη Γερμανία και την Κύπρο σε ένα τρι-κοινοτικό πρόγραμμα και μέσω εργαστηρίων, ταξιδιών και κοινωνικών δραστηριοτήτων να δημιουργηθεί μια σχέση μόνιμης φιλίας και εμπιστοσύνης που διευκολύνει την αλληλο-κατανόηση. Επιπρόσθετα με το βασικό του σκοπό, ένας άλλος σκοπός είναι η συμβολή στην ανάπτυξη οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Friedrich-Ebert, το Ίδρυμα Gedenken und Frieden και το Ίδρυμα Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge.

Ο αρχιτέκτονας και κύριος συντονιστής του προγράμματος είναι ο Τζοσκούν Τσεζέν ακαδημαϊκός στο Πανεπιστήμιο Leibniz στο Ανόβερου, που παρόλο που είναι Τουρκοκύπριος έχει περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στη Γερμανία. Επιπρόσθετα, υπάρχει ένας συντονιστής από κάθε αντιπροσωπία – Γερμανών, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Το πρόγραμμα πραγματοποιείται κάθε χρόνο από το 2007, τον ένα χρόνο στη Γερμανία και τον επόμενο στις δύο πλευρές του νησιού.

«Ήταν το πιο ευχάριστο και πιο παραγωγικό πρόγραμμα στη ζωή μου»

Έχουν διοργανωθεί στο παρελθόν σεμινάρια και στο βόρειο και στο νότιο μέρος της Κύπρου. Πόσα έχουν διοργανωθεί και σε πόσα έχετε συμμετάσχει; Αν αυτή ήταν η πρώτη σας φορά, ποιες είναι οι εντυπώσεις σας;

Γκιουνέν: Φέτος αυτό το τέταρτο σκέλος του προγράμματος που πραγματοποιήθηκε στη Γερμανία μεταξύ 16 και 28 Ιουλίου, για 6 μέρες στο Βερολίνο και 6 στο Ανόβερου. Αυτή ήταν η πρώτη μου χρονιά στο πρόγραμμα. Ως άτομο που συμμετείχε σε πολλά δικαιοδικά προγράμματα, μπορώ να πω ανοικτά ότι αυτό ήταν το πιο ευχάριστο και το πιο παραγωγικό πρόγραμμα στη ζωή μου. Ένας από τους λόγους για αυτό είναι το γεγονός ότι το πρόγραμμα ήταν τρι-κοινοτικό. Το γεγονός ότι οι Γερμανοί είχαν παρόμοιες ιστορικές εμπειρίες μαζί μας διαμόρφωσε μια κοινή βάση για να μας κατανοήσουν και να μοιραστούν πληροφορίες. Εκτός αυτού, το γεγονός ότι οι Γερμανοί συμμετέχοντες ήταν ως επί το πλείστον φοιτητές κοινωνικών επιστημών, όπως ιστορία, κοινωνιολογία, και πολιτική επιστήμη, μεγιστοποίησε την ποιότητα των εργασιών και οι άλλοι συμμετέχοντες που ήρθαν στο πρόγραμμα ήταν προετοιμασμένοι και αυτό έκανε το πρόγραμμα πολύ παραγωγικό.

Τριγγίδης: Έχω συμμετάσχει σε σεμινάρια

Μαζικοί τάφοι...

Μπορούμε να βρούμε μερικές ομοιότητες που μπορούν να μας βοηθήσουν πριν από τη διαίρεση της Γερμανίας. Είχαμε την ευκαιρία να επισκεφτούμε μαζικούς τάφους από την περίοδο των NAZI, και στην Κύπρο επίσης οι μαζικοί τάφοι είναι στην ημερήσια διάταξη αυτή την περίοδο. Είδαμε διάφορα είδη μαζικών τάφων. Ένα είδος, είναι οι Εβραϊκοί μαζικοί τάφοι όπου οι άνθρωποι θάβονταν στον ίδιο τόπο χωρίς σεβασμό στην ταυτότητα ή την θρησκεία τους. Ένα άλλο είδος ήταν οι μαζικοί τάφοι όπου θάφτηκαν Σοβιετικοί στρατιώτες αιχμάλωτοι πολέμου. Εδώ όλοι θεωρούνταν ότι ήταν ορθόδοξοι και ο κάθε τάφος έχει ένα ορθόδοξο σύμβολο. Όταν είδαμε τα παραδείγματα αυτά, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι προκειμένου να μην κάνουμε τα λάθη που έχουν κάνει οι Γερμανοί και να μετατρέψουμε την εύθραυστη σχέση μεταξύ των δύο κοινοτήτων πρέπει να εμπιστευόμαστε και να σεβόμαστε στο θέμα των μαζικών ταφών. Επιπρόσθετα, μέρος του σίχους του Βερολίνου έχει αφαιρεθεί να στέκεται στο όνομα της κουλτούρας υπενθύμισης και για να αποφευχθεί να επέλθει η διαίρεση μετά από τη λύση, πρέπει να εργαστούμε για να εδραιώσουμε αυτή την κουλτούρα στις κοινότητες.

Η ένταξη των μεταναστών εργατών...

Μια άλλη ομοιότητα είναι οι μεταναστές εργάτες που έφερε ιδιαίτερα η δυτική Γερμανία μετά τη διαίρεση, έχοντας στο μυαλό τους μόνο την οικονομία και χωρίς να σκέφτονται την κοινωνική τους ζωή που ακόμα και σήμερα φέρνει υπό συζήτηση το θέμα της ένταξής τους. Όπως υπέδειξαν οι Γερμανοί στο πρόγραμμα, είναι ξεκάθαρο ότι αν δεν προσεγγίζουμε το θέμα αυτό από ανθρωπιστικής πλευράς, θα αντιμετωπίσουμε ακόμα πιο σοβαρά προβλήματα στο μέλλον.

Τελικά, παρόλο που η επανένωση της Γερ-

Τι θα γίνει στο μέλλον στα πλαίσια του προγράμματος;

Γκιουνέν: Ως αποτέλεσμα των εργασιών που έγιναν στο πρόγραμμα, θα δημοσιευθεί μια δήλωση τις επόμενες μέρες για την λύση του Κυπριακού προβλήματος και τις τελευταίες εξελίξεις στο θέμα. Επιπρόσθετα, το πέμπτο σκέλος του προγράμματος θα γίνει τον επόμενο χρόνο στην Κύπρο και ήδη αρχίσαμε να εργαζόμαστε για να πραγματοποιηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Ελπίζω ότι το πρόγραμμα τον επόμενο χρόνο δεν θα γίνει στις δύο πλευρές του νησιού αλλά σε μια ενωμένη Κύπρο.

Τι θέλουν οι νέοι;

Μια νέα περίοδος έχει ξεκινήσει στην Κύπρο. Τι έχει τεθεί στις συζητήσεις και τα σεμινάρια αναφορικά με τις διαπραγματεύσεις που έχουν ξεκινήσει; Ποιες είναι οι προσδοκίες και σκέψεις των Τουρκοκυπρίων και Ελληνοκυπρίων νέων για την διαδικασία που έχει πρόσφατα ξεκινήσει;

Γκιουνέν: Πέρα από την νέα διαδικασία διαπραγματεύσεων, είχαμε λεπτομερείς συζητήσεις κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων για μια ιδανική λύση. Ως αποτέλεσμα, έχει βρεθεί ότι οι νέοι και στις δύο κοινότητες, ποθούν μια δικαιοδική, πολιτικά ίση, διζωνική, ομόσπονδη, ενωμένη Κυ-

Οι Γερμανοί νέοι, ως άτομα που βλέπουν από έξω, τι νομίζουν για την διαπραγματευτική διαδικασία και το μέλλον της Κύπρου;

Γκιουνέν: Όταν είδαν ότι πάντοτε τρώμε, πίνουμε και μοιραζόμαστε πράγματα με διάφορους τρόπους, σίγουρα παρουσιάσαν πολύ θετικές απόψεις για την εξεύρεση λύσης. Όμως, νομίζουν ότι έχουμε προβλήματα αλληλο-κατανόησης. Επίσης πιστεύουν ότι για να δημιουργήσουμε εμπιστοσύνη μεταξύ μας, η κουλτούρα της συζήτησης πρέπει να αναπτυχθεί και οι παρουσιάσεις χωρίς την προσθήκη συναισθημάτων. Λένε επίσης ότι η αποστολή των προοδευτικών νέων που θα διαμορφώσουν το μέλλον των δύο κοινοτήτων πρέπει να είναι η αύξηση της επιθυμίας των κοινοτήτων να ζήσουν μαζί και η εξάπλωση της κουλτούρας ειρήνης. Στο σημείο αυτό, δήλωσαν ότι η εκπαίδευση, προκειμένου οι δύο κοινότητες να κατανοήσουν η μια την άλλη, και το θέμα της αποκατάστασης είναι οι πιο σημαντικοί παράγοντες. Ωστόσο, με την εκπαίδευση και την κοινή ιστορία, μπορεί να επιτευχθεί μια προοπτική πέραν της εθνικότητας, μαθαίνοντας την γλώσσα των δύο κοινοτήτων.

Το άρθρο αυτό δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στην εφημερίδα YENIDÜZEN.

Είναι καιρός να μιλήσουν και οι νούσιμοι

Ανδρέας Δ. Συμεού

Ένας καλός φίλος συνηθίζει να λέει ότι κακώς διαχωρίζουμε τους συμπολίτες μας σε αριστερούς, δεξιούς, κεντρώους, σοσιαλιστές, ζαβροδεξιούς... Υπάρχουν μόνο δύο βασικές κατηγορίες: Οι νούσιμοι και οι βούζουνοι. Σε αυτό τον τόπο, από τον καιρό που γεννήθηκε η Κυπριακή Δημοκρατία, πριν πενήντα χρόνια, για να μην πάμε ακόμα πιο πριν, ζούμε στον αστερισμό των βούζουνων. Ανάμεσα σε αυτούς είναι και όσοι, αφού χλεύασαν και πολέμησαν τη νεαρή Δημοκρατία, αφού προσπάθησαν να την καταλύσουν, αφού κατάφεραν να την κουτσουρέψουν, μοιράζοντας την Κύπρο και το λαό της στα δύο, έχουν κάμει τώρα τη σημαία της παντιέρας τους. Ανάμεσα σε αυτούς είναι και όσοι συνέτειναν ώστε να γεμίσουν τα βουνά και τα λαγκάδια, οι αυλές και τα πηγάδια αυτού του τόπου με κόκαλα ανθρώπων που με επίπονες προσπάθειες και βασανιστικές διαδικασίες ταυτοποιούνται σήμερα, μετά από δεκάδες χρόνια. Πώς εντοπίζονται οι βούζουνοι; Είναι αυτοί που μιλούν πολύ, για όλα, χειρονομώντας, με στόμφο, με πλήθος επιθέτων, με ατάκες, με πατριωτικές κορώνες. Είναι αυτοί που παρελαύνουν στα βραδινά δελτία ειδήσεων με ένα μικρόφωνο στο στόμα (τούς είναι αδύνατο

να αντισταθούν στη θέα ενός προκλητικού μικροφώνου), να μας εξηγούν τις ειδήσεις, γιατί έγινε ό,τι έγινε, ποιος φταίει για αυτό που έγινε, (τα λέγαμε εμείς), γιατί δεν έγινε ό,τι δεν έγινε, πώς πρέπει να γίνει αυτό που δεν έγινε, κλπ. Είναι αυτοί που από τις περιστρεφόμενες καρέκλες των γραφείων τους και τις πολυθρόνες των σαλονιών τους ορκίζονται ότι δεν θα υποχωρήσουν ποτέ, δεν θα συμβιβαστούν ποτέ, δεν θα υποστείουν τη σημαία (ποια σημαία;) ποτέ, δεν θα σιωπήσουν ποτέ κλπ κλπ. Δεν δέχονται τίποτα, δεν συμφωνούν σε τίποτα, όμως ούτε προτείνουν κάτι συγκεκριμένο, κάτι χειροπιαστό, κάτι εφικτό. Στηρίζουν συχνά τα επιχειρήματά τους πάνω στο ψέμα. Τους χαρακτηρίζει η υπερβολή, η αμετροπέπεια, η έλλειψη αντικειμενικότητας, η έλλειψη σεβασμού για την αλήθεια των άλλων. Είναι "δεινοί" ομιλητές και κάκιστοι ακροατές. Οι βούζουνοι φαίνονται και ακούγονται πολύ, κάμνουν θόρυβο, κατσαρίζουν, δίνουν την εντύπωση ότι είναι πολλοί, όμως είναι λίγοι. Δυστυχώς, η ζημιά που έχουν κάμει και συνεχίζουν να κάμνουν είναι απείρως δυσανάλογη με τον αριθμό τους.

Στον αντίποδα, οι νούσιμοι σιωπούν. Ακούνε, προσπαθούν να καταλάβουν, να πληροφορηθούν, να μάθουν, σχολιάζουν χαμηλόφωνα. Διε-

ρωτώνται, προβληματίζονται, πληγώνονται, αγανακτούν, προσπαθούν να εκφραστούν, να μιλήσουν, όμως το ακροατήριο είναι λιγοστό. Στο τέλος προτιμούν, συχνά, τη σιωπή και την ουδετερότητα. Το σύστημα δεν τους σηκώνει. Στα πρόθυρα κρίσιμων εξελίξεων για το Κυπριακό, οι νούσιμοι δεν έχουν πλέον το δικαίωμα να σιωπούν. Οφείλουν να υψώσουν τη φωνή τους, να μιλήσουν κι αυτοί χειρονομώντας και με στόμφο. Να αποδείξουν ότι δεν είναι λίγοι, απλώς δεν έκαμαν αισθητή την παρουσία τους όλα αυτά τα χρόνια. Την πρώτη του Σεπτεμβρη, η ΠΕΟ, η DEVIS, και η δικοινοτική Πρωτοβουλία Ειρήνης, στην οποία συμμετέχουν 50 οργανώσεις και από τις δύο κοινότητες, οργανώνουν δικοινοτική εκδήλωση για την ειρήνη και την επανένωση της πατρίδας μας. Είναι μια μοναδική ευκαιρία για τους νούσιμους αυτού του τόπου να ακουστούν, σε μια χρονική στιγμή ιδιαίτερα σημαντική, αφού επαναρχίζουν οι συνομιλίες και σύντομα θα διαφανεί αν οδηγούμαστε προς λύση ή προς διάλυση. Είναι καιρός να μπούμε, επιτέλους, στον αστερισμό των νούσιμων. Ιδού η Ρόδος!

Το άρθρο αυτό δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στην εφημερίδα ΠΟΛΙΤΗΣ.

Ακλί başında olanların da konuşma zamanı geldi

Andreas D. Simeu

İyi bir dost der ki yurttaşlarımızı sol, sağ, orta yol, sosyalist, solcu-sağcı şeklinde ayırmak yanlış... Sadece iki temel kategori vardır: akli başında olanlar ve gerizekalılar. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin 50 yıl önce doğuşundan bu yana, daha gerilere gitmemize gerek yok, bu topraklarda gerizekalıların takımıydızında yaşamaktayız. Bunların arasında, Kıbrıs'ı ve halkını ikiye bölerek genç cumhuriyetle alay edip ona karşı savaş açtıktan, onu dağıtmaya çalıştıktan, onu parçalamak için çaba gösterdikten sonra, şimdi de bayrağı kendi simgeleri yaptılar. Bunlar arasında, bu toprakların dağlarını ve vadilerini, avlularını ve kuyularını, aradan onlarca yıl geçtikten sonra bugün zor ve dolambaçlı yöntemlerle kimliği belirlenmeye çalışılan insan kemikleriyle doldurulmasına yardımcı olanlar da vardır. Akli başında olmayanları nasıl tespit edebilirsiniz? Onlar, el işaretleriyle, kendini beğenmişlikle, bol miktarda sıfat kullanarak, tırnak içinde sözler söyleyerek ve konuşmalarını yurtseverlikle taçlandırarak her şey hakkında çok konuşurlar. Onlar, akşam haberlerinde, ağızlarında mikro-

fonla hava atarak (kışkırtıcı bir mikrofonu reddetmek onlar için imkansızdır), bize haberleri anlatırlar, neden ve ne olduğunu, olandan kimin suçlu olduğunu (biz size söylemiştik), neden bir şey olmadı, yapılmamış bir şey nasıl yapılmalıydı, ve saire, anlatır dururlar. Onlar, bürolarının döner sandalyelerinden, oturma salonlarının koltuklarından, hiçbir zaman teslim olmayacaklarına, hiçbir zaman taviz vermeyeceklerine, hiçbir zaman bayrağa (hangi bayrağa?) ihanet etmeyeceklerine, hiçbir zaman susturulamayacaklarına yemin ederler, ve saire ve saire. Hiçbir şeyi kabul etmezler, hiçbir konuda anlaşmazlar, fakat tavsiye edecekleri belirli, elle tutulur, olması mümkün bir şeyleri de yoktur. Tezlerini genellikle yalana dayandırırılar. Özellikleri, aşırılık, gevezelik, nesnellikten ve başkalarının gerçekliğine saygıdan yoksunluk. "korkunç" nutuk atarlar, ama kötü dinleyicidirler. Gerizekalılar çok görünürler ve çok duyulurlar, çok gürültü çıkarırlar, çokluk oldukları izlenimi verirler, ancak çok azdırlar. Maalesef, verdikleri ve vermeye devam ettikleri zarar sayılarıyla ters orantılıdır.

Buna karşılık, akli başında olanlar sessizdirler. Dinlerler, anlamaya, bilgilenmeye, öğrenmeye

çalışırlar, alçak sesle yorum yaparlar. Düşüncelidirler, endişelidirler, incinirler, yorgundurlar, kendilerini ifade etmeye ve konuşmaya çalışırlar, fakat dinleyenler çok azdır. Sonunda, genellikle sessizliği ve tarafsızlığı tercih ederler. Sistem onları içine alamaz. Kıbrıs konusundaki kritik gelişmelerin eşiğinde akli başında olanların artık sessiz kalma hakları yoktur. Seslerini yükseltmek, el işaretleriyle ve kendini beğenmişlikle konuşmak zorundadırlar. Az olmadıklarını kanıtlamak için yıllardır sadece varlıklarını göstermediler. PEO, DEV-İŞ ve 50 örgütün yer aldığı iki toplumlu Barış İnisiyatifi, 1 Eylül'de barış ve ülkemizin yeniden birleştirilmesi için iki toplumlu bir etkinlik düzenleyecektir. Bu topraklarda akli başında olanların seslerinin, özellikle görüşmelerin yeniden başlayacağı ve yakında çözüme mi yoksa çözülmeye mi doğru gitmekte olduğumuzun belli olacağı bir zamanda duyulması için bu eşsiz ve önemli bir fırsattır. Akli başındakilerin takımıydızına en sonunda girme zamanıdır. İşte deve işte hendek!

Bu makale ilk kez POLİTİS gazetesinde yayınlandı.

BİLBAN & İKME

Yayınlar/ Εκδόσεις

1. Cyprus After A Solution, ISBN 9963-8185-2-8, 1998

2. (Turkish version) Çözümü arayan Kıbrıs - Alaşıya Yayınları, 2002

3. Cyprus After A Solution - Economic and social activity, ISBN 9963-8185-3-6, 2001

4. Cyprus After A Solution - LEFT POLICIES, ISBN 9963-8185-4-4, 2003

5. Küllüsü, Αλουσιβα- Katerina A. İliadi, ISBN 9963-8185-5-2, 2004

6. İncisini Kaybeden İstiridyeler, Sevgül Uludağ, ISBN 9963-8185-9-5, 2005

Kitapları istemek için lütfen BİLBAN veya İKME ile temas kurun.

Gια τις πιο πάνω εκδόσεις παρακαλώ επικοινωνήστε με το İKME ή το BİLBAN.

www.ikme.org
www.bilban.info